

Türk Dili Ve Edebiyatı ÖĞRETEN PARAGRAF

Konu Öğreten Paragraf

Paragraf Çöz, Konuyu Kavra

Akıllı Tahta
Uygulamalı

Yazarlar
Kübra YILDIZ
Ali DEMİR
Ebubekir ÇALIOVA

9. SINIF TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

EDİTÖR

Turgut MEŞE

YAZAR

Komisyon

Bütün hakları Giriş Yayınlarına aittir.

Yayıncının izni olmaksızın kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik yollarla ya da fotokopi yoluyla basımı, çoğaltılması ve dağıtımı yapılamaz.

1. Baskı: Markaj Yayınları

2. Baskı: Giriş Yayınları

SERTİFİKA NO.

40447

KAPAK TASARIMI

Giriş Yayınları Tasarım Ekibi

SAYFA TASARIMI

Giriş Yayınları Dizgi Ekibi

BASKI VE CİLT

Data Dijital

ANKARA

İvedik Organize Sanayi Matbaacılar Sitesi

1518 Sok. Mat-Sit İş Merkezi No:2/20

Yenimahalle / ANKARA

Tel: 0 312 384 20 33

WhatsApp: 0505 099 24 84

www.girisyayinlari.com

girisyayinlari@gmail.com

İÇİNDEKİLER

1. ÜNİTE: GİRİŞ

▶ PARAGRAF TESTİ 1	3
▶ PARAGRAF TESTİ 2	5
▶ PARAGRAF TESTİ 3	7
▶ PARAGRAF TESTİ 4	9

2. ÜNİTE: HİKÂYE

▶ PARAGRAF TESTİ 1	11
▶ PARAGRAF TESTİ 2	13
▶ PARAGRAF TESTİ 3	15

3. ÜNİTE: ŞİİR

▶ PARAGRAF TESTİ 1	17
▶ PARAGRAF TESTİ 2	19
▶ PARAGRAF TESTİ 3	21
▶ PARAGRAF TESTİ 4	23

4. ÜNİTE: MASAL / FABL

▶ PARAGRAF TESTİ 1	25
▶ PARAGRAF TESTİ 2	27

5. ÜNİTE: ROMAN

▶ PARAGRAF TESTİ 1	29
▶ PARAGRAF TESTİ 2	31

6. ÜNİTE: TİYATRO

▶ PARAGRAF TESTİ 1	33
▶ PARAGRAF TESTİ 2	35

7. ÜNİTE: BİYOGRAFİ / OTOBİYOGRAFİ

▶ PARAGRAF TESTİ 1	37
--------------------	----

8. ÜNİTE: MEKTUP / E-POSTA

▶ PARAGRAF TESTİ 1	39
--------------------	----

9. ÜNİTE: GÜNLÜK / BLOG

▶ PARAGRAF TESTİ 1	41
▶ PARAGRAF TESTİ 2	43

▶ CEVAP ANAHTARI	45
------------------	----

1 Edebiyat; düşünce, duygu, olay ve imgelerin insanlarda estetik duygular uyandıracak bir biçimde, dil aracılığıyla söz ve yazıyla anlatımını amaç edinen sanattır. Sözlü ve yazılı olmak üzere ikiye ayrılır. Sözlü edebiyat; anlatım aracı olarak sözün kullanıldığı, yazının bulunmadığı çağlarda üretilmiş, dilden dile söylenerek günümüze kadar gelmiş, halkın ortak malı olmuş edebiyat ürünlerinin genel adıdır. Yazılı edebiyat ise anlatım aracı olarak yazının kullanıldığı, yazarı belli olan, her tür edebiyat ürününün toplu adıdır. Yazar ve şairlerin ortaya koydukları eserlerde ele alıp işledikleri her şey, edebiyatın konusunu; dil ürünlerinde kullanılan üslup ve tür ise (roman, hikâye, deneme, fıkra, makale vb.) edebiyatın içeriğini oluşturur.

Parçadan hareketle aşağıdakilerin hangisine ulaşamaz?

- A) Edebiyatta, söz ve yazı ile anlatım yapılabilir.
- B) Edebiyatın temelinde estetik duygu vardır.
- C) Yazının bilinmediği dönemlerde dahi insanlar edebiyat ile uğraşmaktaydı.
- D) Sözlü edebiyat ürünlerinin kime ait olduğu tam olarak bilinmemektedir.
- E) İnsan hayatındaki her şey edebiyatın konusu olabilir.

2

- I. Edebiyat–toplum ilişkisini kurcalayan külliyat da edebiyat ile içinde üretildiği toplum arasında kopmaz, yadsınmaz, reddedilemez bağların mevcut olduğunu iddia etmektedir.
- II. Edebiyatın sosyolojik imkânı, temelde edebiyat–toplum ilişkisini kurcalamak ve her iki alan arasında kopmaz bağların mevcudiyetini dile getirmektir.
- III. Bu iddiaya göre ne edebiyat toplumdan ne de toplum edebiyattan bağımsız algılanabilir.
- IV. Yani edebiyat doğrudan toplumsal gerçekliği ve toplum olaylarını anlatmasa dahi toplumsal yapı ile ilgili olmak, ondan etkilenmek durumundadır.

Parçadaki numaralandırılmış cümlelerden hangileri yer değiştirirse parçanın anlam bütünlüğü sağlanmış olur?

- A) I ve II
- B) I ve IV
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

3 (I) Felsefe tarihine baktığımızda, pek çok filozofun aynı zamanda edebî bir tarzı kullandıkları görülür. (II) İlkçağ filozoflarından bazıları görüşlerini şiirler şeklinde dile getirmişler ve aynı zamanda ozan olmuşlardır. (III) Platon, St. Augustine, Schopenhauer, Nietzsche aynı zamanda büyük edebiyatçılardır. (IV) Rusel, Camus, Sartre Nobel Edebiyat Ödülü'nü almışlardır ama bazı çok iyi filozoflar da vardır ki bunlar kötü yazar olmuşlardır. (V) Örneğin Aristoteles, Kant gibi isimler çok iyi filozof oldukları hâlde, kullandıkları dil bakımından iyi yazar değillerdir.

Numaralandırılmış cümlelerden hangisi parçanın ana düşüncesini oluşturmaktadır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

4 ———. Bu yüzden, bir edebî eseri açıklamak ve yorumlamak için yazarın psikolojisini kaynak almak, esere dair bilinç eleştirisi yapmak ve buradan psikolojik bir harita çıkarmak, edebiyat eleştirisinin disiplinler arasında kurduğu bağın gücünün artmasını sağlamaktadır. Edebiyat eleştirisi, psikolojiden destek alırken herhangi bir edebiyat eserinin en başta fert olarak yazarının karakter ve ruh hâlinin dışı vurulması ya da nakledilmesine bakar.

Bu parçada boş bırakılan yere düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

- A) Edebi eserler, yazarından bağımsız olarak okuyucuyla buluştuğunda daha kalıcı olur
- B) Edebi eserler yazarının önüne geçtiğinde daha başarılı olmaktadır
- C) Her edebiyat metni ya da eseri, yazarının başkalarından farklı zihni ve duygusal özellikleriyle bağlantılıdır
- D) Eserinden kendini soyutlayabilen yazar okuyucuyla daha içten bir bağ oluşturur
- E) Edebiyat, eserin hayata yansımalarının bir yönü olarak düşünülebilir

1

- I. Hikâye (öykü); yaşanmış ya da yaşanabilir olay veya durumların kişi, yer ve zamana bağlı olarak okuyucuda heyecan ve zevk uyandıracak şekilde anlatıldığı kısa edebî türdür.
- II. Kişi sayısı azdır.
- III. Genellikle tek olay anlatılır.
- IV. Kahramanların bir yönü üzerinde durulur.
- V. Zaman ve mekânın anlatımında ayrıntıya girilmez.

Numaralandırılmış bu cümlelerle kurallı ve anlamlı bir parça oluşturulduğunda parçanın ilk cümlesi aşağıdakilerden hangisi olur?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

2

XIV. yüzyılda İtalyan edebiyatında Boccaccio'nun (Bokaçyo) yazdığı Decameron (Dekameron) adlı eser, hikâye türünün ilk örneği kabul edilir. Türk edebiyatında ise Tanzimat Dönemi'nden önce hikâye türünün yerini halk hikâyeleri, destanlar, masallar, mesneviler ve Dede Korkut Hikâyeleri tutmaktaydı. Batılı anlamda hikâye, Türk edebiyatına Tanzimat'la girmiştir. Ahmet Mithat Efendi'nin Letâif-i Rivâyât adlı eseri ilk hikâye örneklerindedir. Letâif-i Rivâyât'ta yer yer geleneksel hikâyenin anlatım özelliklerine rastlanır. Teknik açıdan güçlü, Batılı örneklerle benzeyen ilk hikâye ise Samipaşazade Seza'i'nin Küçük Şeyler adlı eseridir. Hikâye türünün başarılı örnekleri Servetifünun Dönemi, Millî Edebiyat Dönemi ve Cumhuriyet Dönemi'nde verilmiştir. Günümüzde hikâye, yeni anlatım biçimleri ve teknikleri denenerek edebî türler içinde gelişimini sürdürmektedir.

Bu parçaya getirilebilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Dünya Edebiyatında Hikâye
- B) Hikâye Türünün Dayandığı Temeller
- C) Türk Edebiyatında Hikâyeciliğin Gelişimi
- D) Günümüz Hikâyeciliği
- E) Hikâye Ustaları

3

(I) Hikâyenin bölümleri serim, düğüm, çözüm şeklindedir ancak bazı hikâyelerde bu bölümler bulunmayabilir. (II) Serim bölümü; yer ve zamanın belirtildiği, kişilerin tanıtıldığı, olayın anlatılmaya başlandığı bölümdür. (III) Düğüm bölümü, olayın okuyucuda merak duygusu oluşturacak şekilde işlendiği bölümdür. (IV) Çözüm bölümü, olayların düğümlerinin çözüldüğü bölümdür. (V) Okuyucuda merak uyandıran sorular bu bölümde cevaplanır.

Parçada geçen numaralandırılmış cümleler ile ilgili aşağıdakilerin hangisi yanlıştır?

- A) I. cümlede, farklı düşünmeye yönlendiren bir ifade kullanılmıştır.
- B) II. cümlede, açıklama tekniği ile anlatım sağlanmıştır.
- C) III. cümlede, nesnel bir anlatım yapılmıştır.
- D) IV. cümlede, tanımlamaya yer verilmiştir.
- E) V. cümlede, soru-cevap yöntemi kullanılmıştır.

4

Hikâyenin yapı unsurları kişiler, olay örgüsü, mekân (yer), zamandır. Hikâyede anlatılan olayları veya durumları yaşayan kahramanlar hikâyenin kişi kadrosunu oluşturur. Bu kişiler kurmaca kişilerdir.

Olay örgüsü; hikâye kişilerinin başından geçen olaylar dizisidir, hikâyedeki ana olaya bağlı küçük olayların peş peşe sıralanmasıyla oluşur.

Mekân, hikâyede olayın geçtiği yer ya da yerlerdir. Yazar, olayın akışı içinde mekân hakkında bilgiler verir.

Zaman, hikâyede anlatılan olayların yaşanma zamanıdır. Hayal planındadır. "Gün, ay, yıl, bir sabah, ertesi gün, bir hafta sonra..." gibi ifadeler zamanı gösterir.

Anlatıcı, hikâyedeki olayı anlatan kişidir. Anlatıcı, yazarın kendisi değil kurmaca bir kişidir. Hikâyede olaylar birinci veya üçüncü kişi ağzından anlatılır.

Aşağıdaki cümlelerden hangisinde hikâyenin yapı unsurları tam olarak verilmemiştir?

- A) Ali ve Veli sabah saatlerinde parkta oynarken, koşarken çok mutlu görünüyordular.
- B) Kaymakam, yabancı heyeti bugün makamında ağırladı ve ardından açıklama yaptı.
- C) Annemle dün akşam evde yemek yaptıktan sonra güzel bir sofraya kurduk.
- D) Öğrenciler, sınıfta günün anlam ve önemini belirten şiirler okudular, konuşmalar yaptılar.
- E) Selin, odasını topladıktan sonra akşam dışarı çıktı.

1 Şiir; zengin imgelerle, ritimli sözlerle, seslerin uyumlu kullanımıyla ortaya çıkan edebî türdür. Şiir; düş gücüne, imgeye dayanır. İnsanın duygu dünyasına seslenir, insanda coşku uyandırır. Şiirde çağrışım, imge, sezgi önemli bir yer tutar. Şiir dilinde ahenk ve etkileyicilik ön plandadır. Duygu, düşünce ve hayallerin genellikle ölçülü, uyaklı dizeler hâlinde anlatılan şekline şiir (nazım) denir.

Bu parçanın anlatımında aşağıdaki düşünceyi geliştirme yollarından hangisi ağırlıklı olarak kullanılmıştır?

- A) Karşılaştırma
B) Tanık gösterme
C) Benzetme
D) Tanımlama
E) Örneklendirme

2

- I. Şairler kendilerinden önce oluşan bu gelenekten az ya da çok etkilenir, oluşturdukları şiir anlayışıyla kendilerinden sonra gelen şairleri etkiler.
II. Her şiir olduğu dönemden izler taşır.
III. Ortak zevk ve dil anlayışına sahip şairlerin bu ortak özelliklerini, ahenk unsurlarını, imge ve temaları kullanarak oluşturduğu şiir anlayışına şiir geleneği denir.
IV. Şair de yaşadığı dönemin sosyal ve siyasal olaylarını, kültürünü, inançlarını, sanat zevkini şiire yansıtır.

Numaralandırılmış cümlelerden anlamlı ve kurallı bir paragraf oluşturulmak istendiğinde doğru sıralama aşağıdakilerden hangisi olur?

- A) I – III – II – IV
B) II – IV – III – I
C) III – IV – I – II
D) III – II – I – IV
E) IV – I – III – II

3 Şiirin bütünü oluşturulan dizelerin kümeleniş biçimine nazım birimi denir. Dize gruplarında bulunan dize sayısına göre adlandırılır. Nazım şeklinin belirlenmesinde kullanılan ölçütlerden biridir. Nazım birimleri şunlardır:

Dize (Mısra): Şiirdeki her bir satırdır. En küçük nazım birimidir. Bir şiirin parçası olabileceği gibi kendi içinde bağımsız bir bütün de olabilir.

Beyit: İki dizeden oluşan ve anlam bütünlüğü taşıyan bölümlerdir. Divan edebiyatında yaygın olarak kullanılan nazım birimidir.

Dörtlük: Dört dizeden oluşan ve anlam bütünlüğü taşıyan bölümlerdir. Halk şiirinde yaygın olarak kullanılan nazım birimidir.

Bent: Şiirde üç veya daha fazla dizeden oluşan ve anlam bütünlüğü taşıyan bölümlerdir.

Buna göre nazım birimlerinin belirlenmesindeki temel ölçüt aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Satır sayıları
B) Konuları
C) Temaları
D) Vezinleri
E) Kafiyeleleri

4 Şiirin nazım birimi, ölçüsü ve uyak örgüsüne göre kazandığı biçimsel özelliklerin genel adına nazım biçimi denir. Türk şiirinde kullanılan nazım biçimleri şunlardır:

- ◆ Anonim Halk Şiiri (Mâni, Türkü)
- ◆ Âşık Tarzı Halk Şiiri (Koşma, Semai, Varsağı, Destan)
- ◆ Aruz Ölçüsüyle Yazılan Halk Şiiri (Divan, Kalenderi, Semai, Selis, Satranç, Veznihaar)
- ◆ Beyitlerle Kurulanlar (Gazel, Kaside, Mesnevi, Kit'a, Müstezat)
- ◆ Bentlerle Kurulanlar (Tuyuğ, Rubai, Murabba, Şarkı, Muhammes, Terkiibent, Terziibent)
- ◆ Batı Etkisindeki Türk Şiiri (Sone, Terzarima, Triyole, Balat, Serbest nazım)

Parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisi kullanılmıştır?

- A) Tanık gösterme
B) Tartışma
C) Betimleme
D) Öyküleme
E) Açıklama

1 Masal; genellikle halkın yarattığı, ağızdan ağıza, kuşaktan kuşağa sürüp gelen, olağanüstü kişilerin başından geçen olağan dışı olayları anlatan edebî türdür. Masallar; olaya dayalı, sanatsal metinlerdir. Genellikle bir tekerleme ile başlar. Masallarda yer ve zaman belirsizdir. Olaylar, hayalî mekânlarda ve belirsiz geçmiş zamanda geçer. Olayların anlatımında öğrenilen geçmiş zaman ya da geniş zaman kullanılır. Kahramanlar genellikle devler, periler, cinler, padişahlar, prensler vb. kişilerdir. Masallar iyi ile kötünün mücadelesini anlatır, masalın sonunda iyilik üstün gelir. İyiler ödüllendirilir, kötüler cezalandırılır.

Parçadan yola çıkarak aşağıdakilerin hangisine ulaşamaz?

- A) Masallarda belli bir zaman kavramı yoktur.
- B) Masal kahramanları günlük yaşamda karşılaşılabilecek kişilerdir.
- C) Masallar, bir olaydan yola çıkarak anlatılır.
- D) Masallar, iyilerin lehine sonuçlanır.
- E) Tekerleme ile başlamayan masallar da vardır.

2 Masallar; döşeme, serim, düğüm, çözüm ve dilek bölümlerinden oluşur. Döşeme bölümü, dinleyicinin ilgisini çekme amacı taşıyan tekerleme bölümüdür. Masallar "Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde..." gibi kalıplaşmış sözlerle başlar. Serim bölümünde kişiler tanıtılır. "Bir memleketin birinde..." gibi ifadelerle olaya giriş yapılır. Düğüm bölümünde olaylar gelişir, çatışma ortaya konur. İyiler ve kötüler bu bölümde belirginleşir. Olayın ayrıntılarına girilir. Merak duygusu yoğunluk kazanır. Olaylar hızlanarak çözüm noktasına yönelir. Çözüm bölümünde; düğüm bölümünde belirginleşen çatışma, iyilerin kazanması ve kötülerin cezalandırılmasıyla çözülür. Dilek bölümünde "Darısı yurdumuzun güzelleri başına" gibi iyi dilek bildiren kalıplaşmış sözlerle masal son bulur.

Parçaya göre aşağıdakilerden hangisi bir masalın döşeme bölümüne ait değildir?

- A) Bir varmış, bir yokmuş, Allah'ın kulu çokmuş; çok söylemesi günahmış.
- B) Bir varmış, bir yokmuş... Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde, bir padişahın iki kızı varmış.
- C) Zaman zaman içinde, kalbur saman içinde, cinler cirit oynarken eski hamam içinde; biz ne sağa baktık, ne sola; demir çarık, demir asa düştük yola.
- D) Masal masal matitas... Kalaylandı bakır tas... Çukura düştü çıkamaz... Pır pır eder uçamaz.
- E) Onlar ermiş muradına, biz çikalım kerevetine...

3 Masalların ortaya çıkışı ile ilgili en yaygın görüşe göre masalların kaynağı Eski Yunan ve Hint mitolojileridir. Eski Yunan'daki Ezop Masalları, en eski masal/fabl örnekleridir. MÖ VI. yüzyılda yazıya geçirilmiş olan Ezop Masalları'nda kahramanlar genellikle hayvanlardan seçilmiştir. Hint edebiyatındaki Pançatantra adlı eser ile Beydeba'nın yazdığı Kelile ve Dimne, Doğu'daki ilk masal/fabl örnekleridir. Arap ve İran kaynaklı Binbir Gece Masalları, Doğu toplumlarının hayal dünyasının ürünüdür. Masalların anlatıcısı Şehrazat'tır. Eserde hikâyeye içinde hikâyeye anlatım tekniği kullanılmıştır. Binbir Gece Masalları; birçok dile çevrilmiş, yüzyıllarca geniş bir coğrafyada dilden dile dolaşmış, edebiyatta ve sinemada defalarca işlenmiştir.

Bu parçaya getirilebilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Masal Örnekleri
- B) Masalların Özellikleri
- C) Masalların Doğuşu
- D) Masal Kahramanları
- E) En Bilinen Masallar

4 Kahramanları hayvanlar ve bitkiler olan, ders verme amacı güdülen oluşturulan kısa manzum türe fabl denir. Fabllarda bir öğüt yer alır. Bu öğüt, genellikle bir atasözü veya özdeyiş yoluyla verilir. Fabllarda soyut kavramlar, somut olaylarla anlatılır. İnsanların başından geçen her türlü olay fablın konusunu, iyilik-kötülük gibi çatışmalar olay örgüsünü oluşturur. Kahramanlar genellikle hayvanlardır fakat insanlar da zaman zaman bu kahramanlar arasında yer alır. Hayvanlar fablda kurnazlık, cesaret, kibir, kıskançlık, kahramanlık gibi insani özellikleri temsil edecek şekilde yer alır; bunun için fabllarda genellikle teşhis ve intak sanatlarından yararlanır. Olaya dayanan diğer türlerde olduğu gibi fablda da öyküleyici anlatıma başvurulur. Fabl türünde de masalda olduğu gibi yer ve zaman belirsizdir. Ders verme amacı güdüldüğü için dili sadedir. Zaman zaman kalıp sözlere yer verilir. Masalda olduğu gibi fablda da "dostluk, dayanışma, korku, öfke, kurnazlık" gibi evrensel tema ve kavramlar işlenir.

Bu parçanın anlatımında ağırlıklı olarak kullanılan düşünceyi geliştirme yolları aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tanımlama – Tanık gösterme
- B) Örnekleme – Benzetme
- C) Benzetme – Örnekleme
- D) Karşılaştırma – Tanımlama
- E) Tanık gösterme – Benzetme

1 Roman; yaşanmış ya da yaşanması mümkün olay veya durumların kişi, yer ve zamana bağlı olarak okuyucuda heyecan ve zevk uyandıracak şekilde anlatıldığı uzun edebî türdür. Romanda birbiriyle bağlantılı olaylar bir tema etrafında bir araya gelir. Romandaki gerçeklik kurmaca gerçekliktir. Roman, yazıldığı dönemin zihniyetini yansıtır. Romanda serim, düğüm ve çözüm bölümleri bulunur.

Parçadan hareketle romanın özellikleriyle ilgili aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

- A) Olaylar bir konu bütünlüğüne dayanılarak verilir.
- B) Yaşananlardan ders çıkarılması amacıyla kaleme alınır.
- C) Anlatılanlar, gerçekte olmadığı hâlde varmış gibi tasarlansın olabilir.
- D) Yazıldığı zamandaki toplumun düşünüş biçimini aktarır.
- E) Anlatılanlar belli bir plan dahilinde anlatılır.

2 Roman türünün ilk örneği, İspanyol yazar Cervantes'in (Servantes) XVII. yüzyılın başlarında yayımlanan Don Quijote (Don Kişot) adlı eseridir. Türk edebiyatına roman Tanzimat'la girmiştir. Türün ilk örnekleri çeviri eserlerdir. İlk çeviri roman, Yusuf Kâmil Paşa'nın Fransız yazar Fénelon'dan (Fenelon) 1859 yılında çevirdiği Télémaque'tır (Telemak). İlk yerli roman, Şemsettin Sami'nin Taaşuk-ı Talat ve Fitnat adlı eseridir. Türk romanı, teknik açıdan Servetifünun Dönemi'nde güçlenmiş; Halit Ziya Uşaklıgil, roman türünün Batılı anlamdaki ilk örneklerini vermiştir. Millî Edebiyat ve Cumhuriyet Dönemi'nde roman türünde başarılı örnekler verilmiştir.

Parçanın anlatımında aşağıdakilerin hangisinden yararlanılmıştır?

- A) Tanık gösterme
- B) Tartışma
- C) Açıklama
- D) Öyküleme
- E) Betimleme

3 Serim bölümü; romanda geçen olay, yer ve kişilerin tanımlandığı bölümdür. Ayrıca bu bölümde çevre ve kişilerin betimlemesi de yapılır. Düğüm bölümü; romanda okuyucunun merakının arttığı, olayların karmaşık bir hâl aldığı bölümdür. Birden fazla olabilir. Romanın en uzun bölümüdür. Çözüm bölümü; okuyucunun merakının giderildiği, olayların çözümlendiği bölümdür. Bazen sonuç, okuyucunun hayal gücüne de bırakılabilir.

Buna göre aşağıdaki özelliklerden hangisi çözüm bölümüne ait olamaz?

- A) Olayın, kahramanlar ve tanık olanlar üzerinde nasıl bir etki bıraktığı sonuçlandırılır.
- B) Kahramanları ve okuru geren gerilimler sona erer.
- C) Merak edilen sorular cevabını bulur.
- D) Okuyucunun ilgisini çekecek karmaşalara başvurulur.
- E) Çoğu zaman düğüm çözülür.

4 Birtakım romanlar, yansıttıkları edebî akımlara göre şöyle sınıflandırılabilir:

Klasik roman: Telemak (Fenelon)

Romantik roman: Sefiller (Victor Hugo)

Realist roman: Kırmızı ve Siyah (Stendhal)

Natüralist roman: Nana (Émile Zola)

Egzistansiyalist roman: Bulantı (Sartre)

Modern roman: Ulysses (James Joyce)

Postmodern roman: Gülün Adı (Umberto Eco)

Parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Birtakım edebî akımların sınıflandırılması
- B) Romanların sınıflandırılması
- C) Romanların dönemlere göre tasnif edilmesi
- D) Kimi romanların ait olduğu dönemlere göre belirtilmesi
- E) Bazı romanların edebî akımlara göre tasnifi

1 Tiyatro; sahnede, bir seyirci topluluğu önünde, oyuncular tarafından canlandırılmak üzere yazılan edebî türdür. Konusunu günlük yaşamdan alabileceği gibi tarihten, mitolojiden de alabilir. Sahnelenen bir tiyatro, insana iletisini aracısız (kâğıt, film vb. olmaksızın) aktarır. Tiyatro eserinde yer, dekor ve kişilerle ilgili bilgiler perde başlarında yer alır. Oyuncuların sergilemeleri gereken davranışlar yay ayrıç içinde verilir. Anlatım, karşılıklı konuşma şeklindedir. Tiyatronun kökeni Eski Yunan'da bağ bozumu tanrısı Dionysos (Diyonizos) adına yapılan dinî törenlere dayanmaktadır. Tiyatro kelimesinin kökeni Yunanca seyir yeri anlamına gelen "theatron"dur.

Bu parça dil ve anlatım yönünden değerlendirildiğinde aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Terimsel ifadelerle konunun inandırıcılığı artırılmıştır.
- B) Özel isimlere yer verilmiştir.
- C) Konuyu anlatmaya tanım yapılarak başlanmıştır.
- D) Anlatım, öznel ifadelerle sağlanmıştır.
- E) Yay ayrıcın biri kendisinden önce gelen ifadeyi açıklamak için kullanılmıştır.

2 Anadolu'da modern tiyatro öncesinde geleneksel Türk tiyatrosu egemendi. (I) Köy seyirlik oyunları, meddah, Karagöz, orta oyunu, kukla oyunu gibi türlere ayrılan geleneksel Türk tiyatrosu, Tanzimat sonrasında da bir süre devam etmiş; değişen hayat şartlarıyla birlikte varlığını sürdürmemiştir. (II) Batılı anlamda tiyatro Türk edebiyatına Tanzimat'la birlikte Avrupa'dan gelmiştir. (III) Tanzimat sanatçıları Batı'dan çeviriler yapmıştır. (IV) Bu dönemde İbrahim Şinasi, ilk Türkçe oyun olan Şair Evlenmesi'ni yazmış; Ahmet Vefik Paşa, Molière'den (Molyer) uyarlamalar yapmıştır. (V) Millî Edebiyat ve Cumhuriyet Dönemi'nde tiyatro farklı anlayışlarla gelişmesini sürdürmüştür.

Bu parça iki paragrafa ayrılmak istense ikinci paragraf numaralandırılmış cümlelerin hangisiyle başlar?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

3 Modern tiyatro; trajedi, komedi ve dram türlerine ayrılır. Kökeni Eski Yunan edebiyatına dayanan trajedi (tragedya); seyircide heyecan, korku ve acıma hissi uyandırarak ruhu kötülüklerden arındırma amacı güden tiyatro türüdür. Konularını tarihten ve mitolojiden alır. Trajedinin konu edindiği insan, eğitimidir ve soylular arasından seçilmiştir. Kahramanlar, sıradan insanlar değil; krallar, kraliçeler, prensler, tanrılar, yarı tanrılardır. Trajedide kaba ve çirkin sözlere yer verilmez. Öldürme, yaralama gibi olaylar sahnede canlandırılmaz, sahne gerisinden seyirciye duyurulur.

Bu parçada aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı yoktur?

- A) Trajedinin komedi ve dramdan ayrılan yönleri nelerdir?
- B) Trajedinin amacı nedir?
- C) Trajedinin konusu hangi temellere dayanmaktadır?
- D) Trajediye konu olan insanın özellikleri nelerdir?
- E) Trajedide hangi olaylar sahnede gösterilmez?

4 Trajedi; manzum olarak yazılır, genellikle beş perdeden oluşur, aralıksız oynanır. Koro ve diyalog bölümlerinden oluşur. Koro perde görevini üstlenir. Üç birlik kuralına uygun olarak yazılır. Üç birlik kuralı; eserin tek olay, tek mekân, tek gün kalıbı içinde yapılandırılmasıdır. Trajedi türündeki tiyatronun en önemli temsilcileri Eski Yunan edebiyatında Euripides, Aiskhylos, Sophokles; XVII. yüzyıl Fransız edebiyatında Racine (Rasin) ve Corneille'dir (Korney).

Aşağıdakilerden hangisi bu parçadaki anahtar sözcükler arasında yer almaz?

- A) Manzum
- B) Perde
- C) Koro
- D) Diyalog
- E) Kural

- 1 (I) Biyografi (yaşam öyküsü), alanında tanınmış bir kişinin hayatını anlatan yazı türüdür. (II) Biyografide siyaset, bilim, sanat, spor vb. alanlarda tanınmış insanların hayatı, değeri, benzerlerinden farklı yönleri; bilgi, belge ve tanıklara dayanılarak, tarafsız ve gerçekçi olarak anlatılır. (III) Biyografilerde bazen anılardan da yararlanır. (IV) Açık, sade bir dille yazılan biyografide kronolojik bir sıra izlenebilir. (V) Diğer öğretici metinlerdeki gibi biyografilerde de anlatıcı kurmaca bir kişi değil, yazarın kendisidir.

Parçada geçen numaralandırılmış cümleler ile ilgili aşağıdakilerin hangisi yanlıştır?

- A) I. cümlede, tanımlamaya yer verilmiştir.
B) II. cümlede, açıklama tekniği ile anlatım sağlanmıştır.
C) III. cümlede, karşılaştırmalı bir anlatım yapılmıştır.
D) IV. cümlede, olaylar kronolojik bir sırayla verilmiştir.
E) V. cümlede; benzerlik, karşılaştırma ve olumsuzluk bildiren ifadeler vardır.

- 2 Eski Yunan edebiyatında Plutarkhos'un Hayatlar, İngiliz edebiyatında William Roper'in (Vilyim Rupır) Sir Thomas More'un (Sör Tamıs Mor) Hayatı ve James Boswell'in (Ceymis Bozvel) Samuel Johnson'un (Semyul Cansın) Hayatı, Avusturya edebiyatından Stefan Zweig'in (Ştefan Svayg) Üç Büyük Usta dünya edebiyatının tanınmış biyografilerindedir. Tanzimat Dönemi'nde Beşir Fuat'ın Victor Hugo, Namık Kemal'in Evrak-ı Perişan, Recaizade Mahmut Ekrem'in Kudemadan Birkaç Şair, Muallim Naci'nin Osmanlı Şairleri; Servetifünun Dönemi'nde Süleyman Nazif'in Mehmet Âkif adlı eseri biyografi türünde öne çıkar. Cumhuriyet Dönemi'nde İlhan Geçer'in Cahit Sıtkı Tarancı, Mithat Cemal Kuntay'ın Namık Kemal, Ahmet Rasim'in İlk Büyük Muharrirlerden Şinasi, Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun Atatürk, Beşir Ayvazoğlu'nun Yahya Kemal, İhsan Işık'ın Türkiye Ünlüleri Ansiklopedisi adlı eserleri bu türün tanınmış örneklerindedir.

Parçanın anlatımında düşünceyi geliştirme yollarından hangisine başvurulmuştur?

- A) Benzetme
B) Örneklendirme
C) Tanık gösterme
D) Karşılaştırma
E) Tanımlama

- 3 Otobiyografi (öz yaşam öyküsü) yazarın kendi yaşamını anlattığı yazı türüdür. Biyografide ve otobiyografide hayatı ele alınan kişinin başarıları, ilham verici yönleri açık, sade bir dille anlatılır. Otobiyografide anlatıcı birinci kişiyken biyografide üçüncü kişidir. Biyografiler bilgi, belge ve tanıklıklara bağlı olarak nesnel bir dille yazılır. Yazarın iç dünyasına dönük kaleme alınan otobiyografiler ise hafızaya ve anılara dayanır. Bu nedenle otobiyografi yazarı, biyografi yazarı kadar nesnel olamayabilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bir otobiyografiden alınmış olabilir?

- A) Yazar, ilk ve orta öğrenimini Ankara'da tamamladı.
B) Tutunamayanlar, yazarın en sevilen eseri oldu.
C) 1980 Mart ayında ilk şiirimi kaleme aldım.
D) Şair, alanında birçok ilke imza attı.
E) Sanatçının zorluklar içinde geçen bir yaşamı vardı.

- 4 I. Amerikan edebiyatında Paul Auster'in (Pol Ostır) İç Dünyamdan Notlar ve Isaac Asimov'un (Ayzek Ezimov) Dolu Dolu Yaşadım, Fransız edebiyatında André Gide'in (Andre Jid) Tohum Ölmezse dünya edebiyatının tanınmış otobiyografilerindedir.
II. Bazı hikâye ve romanlarda da biyografi ve otobiyografi türlerinden yararlanılmıştır.
III. Türk edebiyatında ise Abidin Dino'nun Kısa Hayat Öyküm, Şevket Süreyya Aydemir'in Suyu Arayan Adam adlı eserleri otobiyografi türünde yazılmıştır.
IV. Biyografi ve otobiyografi türleriyle benzerlikler gösteren monografi, öz geçmiş/CV, hâl tercümesi ve portre gibi türler de vardır.
V. Örneğin Oğuz Atay'ın Bir Bilim Adamının Romanı (Mustafa İnan) adlı eseri biyografik, Peyami Safa'nın Dokuzuncu Hariciye Koşuşu adlı romanı ise otobiyografik bir romandır.

Numaralandırılmış cümlelerden anlamlı ve kurallı bir paragraf oluşturulmak istendiğinde doğru sıralama aşağıdakilerden hangisi olur?

- A) I – III – II – V – IV
B) II – IV – III – I – V
C) III – II – V – I – IV
D) III – IV – I – V – II
E) IV – V – I – III – II

1 Türk edebiyatında mektup türü eskiden beri var olan bir edebî türdür. Divan edebiyatındaki nesir biçimindeki yazılara inşâ, bu yazıların bir araya getirilmesinden meydana gelen eserlere de münşeât denir. Münşeâtlarda resmî ve özel mektuplara geniş yer verilirdi. Özellikle 16. yy.da Fuzûlî tarafından yazılan ve ilk edebî mektup sayılan Şikâyetnâme adlı eser, mektup türünde yazılmış önemli eserlerdendir. Tanzimat'tan sonra ünlü kişilerin mektupları kitap hâlinde basılmıştır. Namık Kemal'in Husûsî Mektuplar, Muallim Naci'nin Muhâberât ve Muhâverât adlı eserlerini bunlara örnek olarak verebiliriz.

Bu parça dil ve anlatım yönünden değerlendirildiğinde aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Deyimlere yer verilerek anlatım güçlendirilmiştir.
- B) Nesnel cümleler kullanılarak konunun inandırıcılığı artırılmıştır.
- C) Konu, tartışmacı anlatımla ele alınmıştır.
- D) Karşılaştırmalar yapılarak konu pekiştirilmeye çalışılmıştır.
- E) Destekleyici ve açıklayıcı bir ifade kullanılmıştır.

2 Bazı sanatçılar mektuplardan oluşan farklı türler kaleme almışlardır. Cenap Şahabettin'in Hac Yolunda, Avrupa Mektupları; Ahmet Rasim'in Romanya Mektupları mektup tarzında yazılmış birer gezi yazısıdır. Halide Edip'in Handan, Reşat Nuri Güntekin'in Bir Kadın Düşmanı, Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın Bir Sevda Peşinde adlı eserleri ise mektup tarzında yazılmış romanlara örnektir. Cumhuriyet Dönemi'nde Ahmet Hamdi Tanpınar'ın Mektuplar, Cahit Sıtkı Tarancı'nın Ziya'ya Mektuplar, Cevat Şakir Kabaağaçlı'nın Mektuplarla Halikarnas Balıkcısı adlı eserleri yazdıkları mektupların derlenerek kitap hâline dönüştürülmesinden oluşmuştur.

Parçanın anlatımında aşağıdakilerin hangisinden yararlanılmıştır?

- A) Tartışma – Karşılaştırma
- B) Açıklama – Örneklendirme
- C) Açıklama – Benzetme
- D) Tartışma – Örneklendirme
- E) Açıklama – Tanımlama

3 Özel mektup, kişinin tanıdıklarına yazdığı mektuptur. Özel mektupta anlatılanlar gönderici ile alıcıyı ilgilendirir. Duygu ve düşünceler, içten bir dille anlatılır. Giriş bölümünde mektubun yazılış amacı belirtilir. Mektupta asıl anlatılmak istenenler gelişme bölümünde yer alır. Sonuç bölümünde sevgi, saygı ve iyi dilek ifadeleri yer alır. Kâğıdın sağ üst köşesine yer ve tarih yazılır. Mektup bir hitap sözüyle başlar. Mektubun sağ alt köşesinde yazan kişinin adı ve imzası, sol alt köşesinde adresi yer alır.

Edebî mektup; sanatçıların, düşünürlerin yazdıkları, sanat ve düşünce derinliği taşıyan mektuplardır. Dil ve anlatım yönünden sanatsal değer taşır, yazıldıkları dönemin sanat ve düşünce hayatına ışık tutar. Bu mektuplarda dönemin edebî, sanatsal ve düşünsel tartışmaları yer aldığından yazıldıkları dönem için belge niteliği taşır.

Resmî mektup, kamu kurum ve kuruluşları veya bireylerle bu kurum ve kuruluşlar arasında yazılan mektuplardır.

İş mektubu; ticaret, sanayi alanlarında veya bireylerle iş yerleri arasında yazılan mektuplardır.

Buna göre aşağıdakilerden hangileri arasında yazılan mektupların türü farklıdır?

- A) A Bakanlığı–B Bakanlığı
- B) TDK–TTK
- C) A şirketi–B şirketi
- D) Efe–Cem
- E) A okulu–B okulu

4 (I) Elektronik postanın mektuptan farkları ise e-postalara resim, müzik, video gibi dosyaların eklenebilmesi; e-postaların alıcının bilgisayarına gönderilebilmesi; elektronik postanın mektuplara göre daha yaygın olması ve alıcıya hızlı ulaşmasıdır. (II) Genel ağın yaygınlaşmasıyla mektubun yerini daha çok e-posta almıştır. (III) E-posta hizmetlerinden yararlanabilmek için e-posta hesabı açmak gerekir ve bu hizmeti ücretsiz veya ücretli veren siteler vardır. (IV) E-posta adreslerinde başta kullanıcının adı, adres işareti, e-posta sağlayıcısının adı, nokta ve site uzantısı yer almaktadır. (V) E-posta yazılırken kişisel bilgiler güvenlik altına alınmalıdır.

Parçanın anlam bütünlüğü dikkate alındığında numaralandırılmış yerlerin hangisine "E-posta, bilgisayarlar veya bir ağ içindeki belli gönderim merkezleri arasındaki elektronik bilgi iletişimidir ve elektronik posta, mektuba benzer." cümlesinin getirilmesi uygun olur?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

1 Günlük (günce); kişilerin yaşadıkları olayları, olaylarla ilgili duygu, düşünce ve izlenimlerini, hayallerini günü güne tarih belirterek yazdıkları yazı türüdür. Günlük türünün divan edebiyatındaki karşılığı ruznamedir. Öğretici metinler içinde yer alan günlükler; yazarın iç dünyasını, yaşadıklarını, tanık olduğu olayları yansıtır. Bilim, sanat ve siyaset alanındaki tanınmış kişilerin günlükleri tarihî olayların aydınlatılmasına yardımcı olur. Günlükler, genellikle yazarın kendisiyle dertleşme amacıyla yazdığı yazılardır. Günlüklerin çoğu yayımlanmaz ancak yayımlamak için günlük yazan sanatçılar olduğu gibi yazarın ölümünden sonra yakınlarınca yayımlanan günlükler de vardır. Günlükler birinci kişi ağızından yazılır. Günlükte konuşma diline yakın bir dil kullanılır, kısa ve özlü ifadeler yer verilir. Genellikle öznel bir anlatım söz konusudur.

Buna göre aşağıdaki cümlelerden hangisinin bir günlükten alınma ihtimali düşüktür?

- A) Bugün karda oynarken çok eğlendik.
- B) Dün, okulun ilk günü olduğu için çok heyecanlıydım.
- C) Yarın da çok eğleneceğimize inanıyorum.
- D) Dün, hayatımın dönüm noktasıydı.
- E) Kerem, ilk eserini 01.01.2001'de yazdı.

2 Kişisel web sayfası olan blog, insanların birbiriyle paylaşmak istediği yazı, yorum, video vb. içeriklerin sıralandığı web tabanlı yayındır. "Web" ve "log" sözcüklerinin birleşiminden oluşan "weblog"un kısaltılmış şeklidir. Bu tür, bilgisayar teknolojisindeki gelişmelere bağlı olan toplumsal değişim ve etkileşimler sonucunda ortaya çıkmıştır. Bloglar; eğitim, siyaset, ekonomi, kültür, sanat vb. alanlarda yaygın bir şekilde kullanılır. Sağladığı kolaylıklar sayesinde diğer web uygulamalarından daha çok tercih edilmektedir.

Bu parça dil ve anlatım yönünden değerlendirildiğinde aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Anlatıma tanımla başlanmıştır.
- B) Bir sözcüğün nasıl ortaya çıktığı belirtmiştir.
- C) Bir kavramın etkili olduğu çalışma çevreleri sıralanmıştır.
- D) Bir kavramın sağladığı kolaylıklar açıklanmıştır.
- E) Karşılaştırma yapılarak konu açıklanmaya çalışılmıştır.

3 Türk edebiyatında günlük türünün ilk örnekleri ruzname-lerdir. Ayrıca vakayiname, seyahatname, sefaretname gibi eserlerde günlük türüne özgü özelliklere rastlanmaktadır. Türk edebiyatında günlük türünün Batılı anlamdaki ilk örnekleri Tanzimat'la birlikte görülmeye başlanmıştır. Direktör Ali Bey'in görev amaçlı seyahatlerinde tuttuğu notlardan oluşan Seyahat Jurnalı türün Batılı anlamdaki ilk örneğidir. Bunu şair Nigâr Hanım'ın Hayatımın Hikâyesi adlı eseri takip etmiştir. Cumhuriyet Dönemi'nde Nurullah Ataç, Falih Rıfkı Atay, Salâh Birsell, Cemil Meriç, Oğuz Atay, Cemal Süreya, Oktay Akbal, Tomris Uyar, Cahit Zarifoğlu günlük türünde eser yazmıştır. Günlük şeklinde düzenlenen roman, hikâye ve şiirler de vardır. André Gide'in Kalpazanlar adlı romanı, Ayfer Tunç'un Suzan Defter adlı hikâyesi, Nazım Hikmet'in Saat 21-22 Şiirleri adlı eseri günlük şeklinde düzenlenmiştir.

Parçadan yola çıkarak;

- I. Öznel cümlelere yer verilmiştir.
- II. Destekleyici ve açıklayıcı bir ifade kullanılmıştır.
- III. Sayısal verilerden yararlanılmıştır.

numaralandırılmış ifadelerin hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I, II ve III

4 Günümüzde genel ağ, hayatın her alanında yer almaktadır. (I) İnsanlar artık sosyal ağlar, forum siteleri, bloglar üzerinden paylaşımlarda bulunmaktadır. (II) Bu paylaşımlar, paylaşan kişiye ya da kişilere göre çeşitlilik gösterir. (III) Blog yazarı merak ettiği konularla ilgili araştırma yapıp araştırma sonuçlarını takipçileri ile paylaşır. (IV) Takipçileri ile karşılıklı konuşuyormuş havası içinde merak ettiklerini anlatır. (V) Böylelikle takipçileri ile bir bağ kurar ve onların varlığından haberdar olduğunu takipçilerine sezdirir.

Bu parça iki paragrafa ayrılmak istense ikinci paragraf numaralandırılmış cümlelerin hangisiyle başlar?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

Bandrol Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 5'inci maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde bandrol taşıması zorunlu değildir.

İvedik Organize Sanayi 1518 Sok. Matbaacılar Sitesi
Mat-Sit İş Merkezi No.:2/20 Yenimahalle / ANKARA
Telefon: 0 312 384 20 33 Belgegeçer: 0312 342 23 58
WhatsApp: 0505 099 24 84
www.giris yayinlari.com | girisyayinlari@gmail.com

